

Miroslav Souček, Petr Svačina a kolektiv. Vnitřní lékařství v kostce. Grada, Praha 2019, 462 stran, ISBN 978-80-271-2289-9 (print)

Je to těžký a nevďěčný úkol vzít na sebe odpovědnost napsat stručnou učebnici tak velkého oboru, jakým je vnitřní lékařství, když nové důležité poznatky se dnes tak závratně rychle objevují, a také spektrum a důležitost nemocí a jejich společenský význam se vlivem lékařského pokroku neustále mění. Tato slova, která jsou platná i dnes, napsal prof. MUDr. Pavel Lukl v úvodu 3. vydání knihy Vnitřní lékařství v roce 1962, knihy, ze které studovaly a dále se vzdělávaly generace lékařů, knihy velmi oblíbené, napsané včetně kapitoly Nakažlivé nemoci a včetně mnoha obrázků a schémat na jen 720 stranách.

Zkušení autoři, učitelé a vzdělaní odborníci, jakými editoři předložené knihy jsou, dobře vědí, že paměťová kapacita studentů a lékařů není neomezená a nemůže pojmut záplavu nových poznatků. Na druhé straně ale kniha nemůže obsahovat jen minimum k absolvování zkoušky. Musí být prostředkem k vytvoření architektury vědění a myšlení, zejména klinického.

Editoři prof. MUDr. Miroslav Souček, CSc., editor mnoha monografií, včetně mnoha set stránkové monografie Vnitřní lékařství, oceněné řadou medailí, a MUDr. Petr Svačina, dlouholetý šéfredaktor časopisu Vnitřní lékařství, oprávněně vzali na sebe obtížný, ale potřebný úkol takovou knihu editovat a ve spolupráci s 37 spoluautory napsat.

Kniha je rozdělena do dvou hlavních částí. Propedeutika (90 stran) a Speciální část (330 stran). Je to velmi účelné. Zkušenosti z pregraduálního a postgraduálního vzdělávání (státní závěrečné zkoušky, atestace) ukazují, jak často chybějící znalosti a dovednosti z propedeutiky jsou nahrazovány mnohdy zbytečnými a kumulovanými speciálními vyšetřeními odrážejícími, jak málo lékař problematice rozumí. Speciální část je rozdělena klasicky, systémově, i když všichni cítíme, že takové dělení se neshoduje s naší představou o patogenezi nemocí. Nicméně, většina učebnic je takto stále dělena. Zvlášť je třeba ocenit čtivost textu a vyrovnanou hloubku informací při tolika spoluautorech. Za každou kapitolou speciální části následuje výstižný souhrn, což edukační hodnotu knihy umocňuje. Obrázky a tabulky nejsou četné, podle mínění autora této zprávy je to však spíše výhodou. V příloze jsou uvedeny referenční meze vybraných základních laboratorních vyšetření. Bohatý je přehled použitých zkratk a rejstřík napsaný na 10 stranách.

Závěrem lze studentům medicíny a lékařům vřele doporučit tuto výtečnou monografii, ať se stane fundamentem jejich myšlení ve vnitřním lékařství. Nové poznatky se šíří závratným tempem, ale nemocný zůstává stejný. Možnosti a u lékařů povinnost dalšího postgraduálního vzdělávání jsou nyní dříve neslýchané, nicméně fundament se tak rychle nemění a kniha nabízí jeho získání. Lze jen věřit, že vydání „stručných“ monografií a učebnic jiných oborů medicíny bude následovat.

V Olomouci dne 4. 2. 2020

prof. MUDr. Jiří Ehrmann, CSc.,

II. interní klinika – gastroenterologie a geriatric LF UP a FN Olomouc